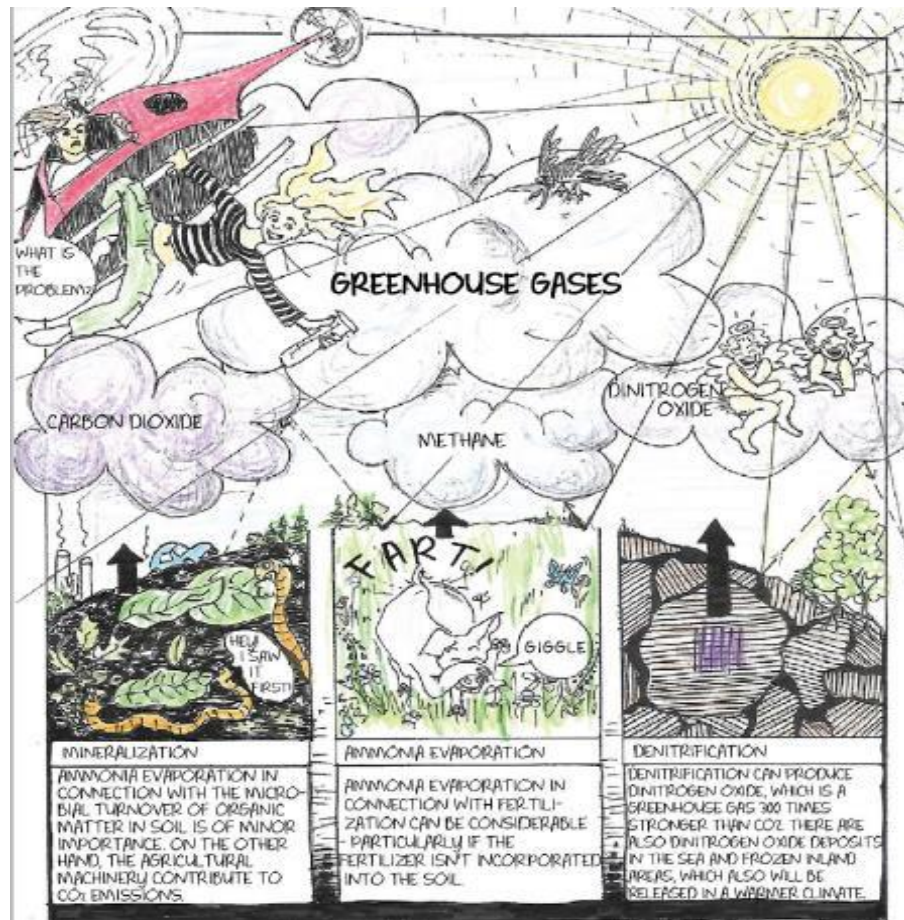

Klædt på til klimadebatten

Klima udfordringen i dansk kvægbrug ud fra forskellige perspektiver

Kvægkongres 2019

Troels Kristensen, Aarhus University, Department of Agroecology

Mail:troels.kristensen@agro.au.dk

Emner de næste 10 minutter

Hvilke emissioner fra landbruget bidrager til klimapåvirkningen?

Hvordan beregnes klimapåvirkningen ?

Livscyklus (LCA) perspektivet – klimabelastningen pr kg fødevarer

Nationale perspektiv (regulering) – klimabelastningen fra landbruget i Danmark

Kvægbedriften incl. import – før og nu og frem mod 2040

Emissionen relateret til kulstof (C) kredsløbet

Foderproduktion og fodring

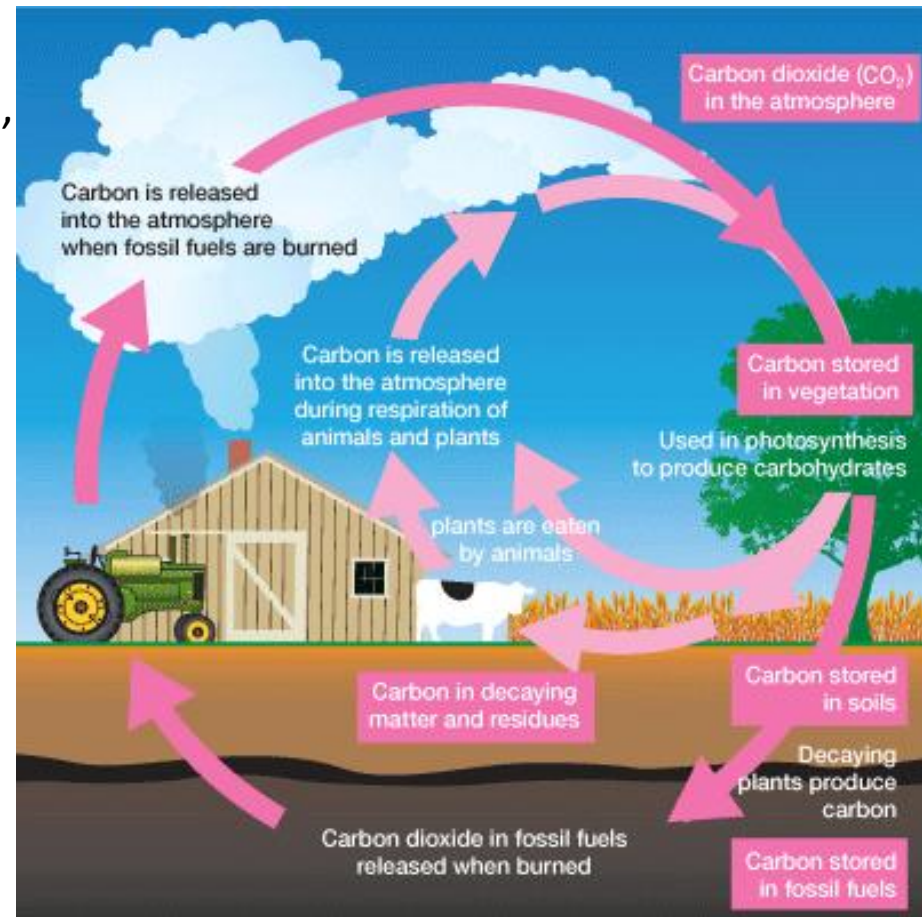
Plantevækst og udånding dyr er CO₂ neutral, men tab som metan (CH₄) ved opfodring.

Jorden

Kulstofændring i jordpuljen

Energi

Forbrug af fossilenergi

Emissionen relateret til kvælstof (N) kredsløbet

Foderproduktion

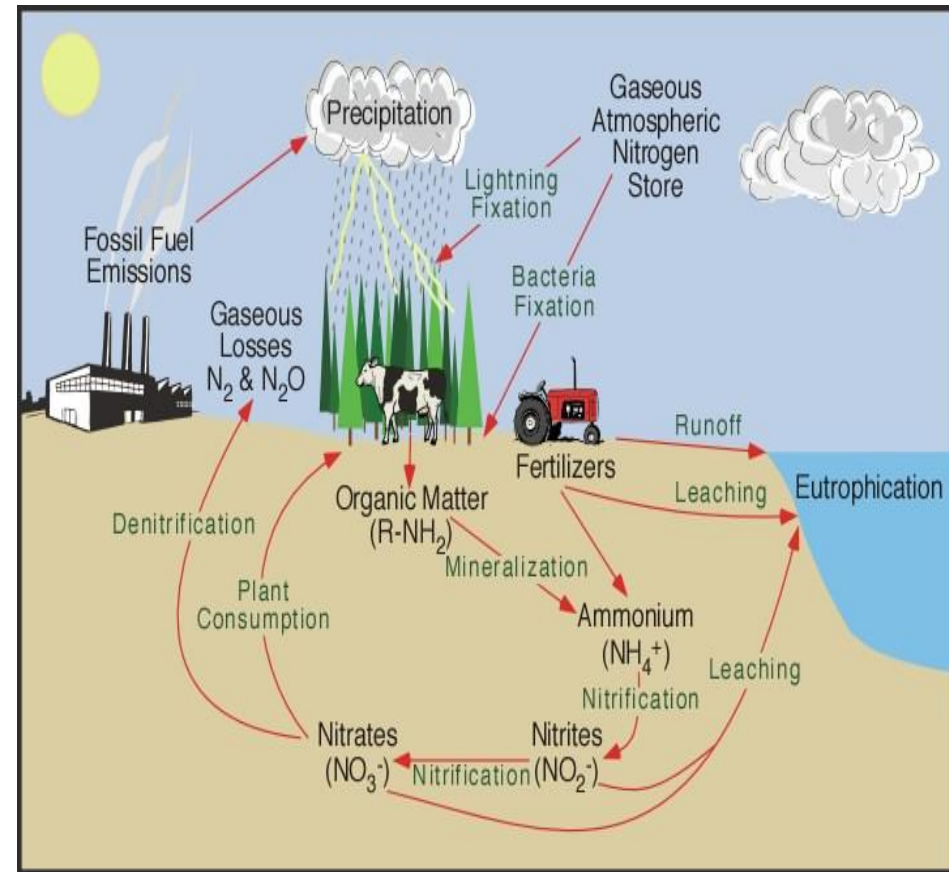
Omsætning afgrøderester og rødder til lattergas (N_2O)

Husdyr- og handelsgødning

N tab via denitrification og NH_3 til lattergas (N_2O)

Handelsgødning produktion

Energiforbrug

Beregninger af emissionen ud fra modeller – til CO₂ eq.

mængde * EF * effekt set i et 100 årigt perspektiv (IPCC, 2007)

- **1 kg Kuldioxid (CO₂)** = **1 kg CO₂ eq.**
  - Fossile brændsler (f.eks. 1 kwh=0,56 kg CO₂)

- **1 kg Metan (CH₄)** = **25 kg CO₂ eq.**
  - Drøvtygger fordøjelse
  - Husdyrgødningslagre

- **1 kg Lattergas (N₂O)** = **298 kg CO₂ eq.**
  - Kvælstof omsætning i gødningslagre og jord

- **1 kg kulstof jord (C)** = **0,37 kg CO₂ eq.**
  - Ændringer i dyrkningsarealet kulstof pulje

Forbruger perspektivet

Emission af klimagasser pr kg fødevarer i kæden (LCA perspektiv)

kg CO₂/kg

Produkter

11 - 19

Okse- og lammekød, ost

3 - 7

Svine- og kyllingekød, fedt og ris

1.2 - 3.0

Mælk, æg og vin

0.5 - 1.1

Brød, mel, gryn, importerede grøntsager og frugt

0.1 - 0.5

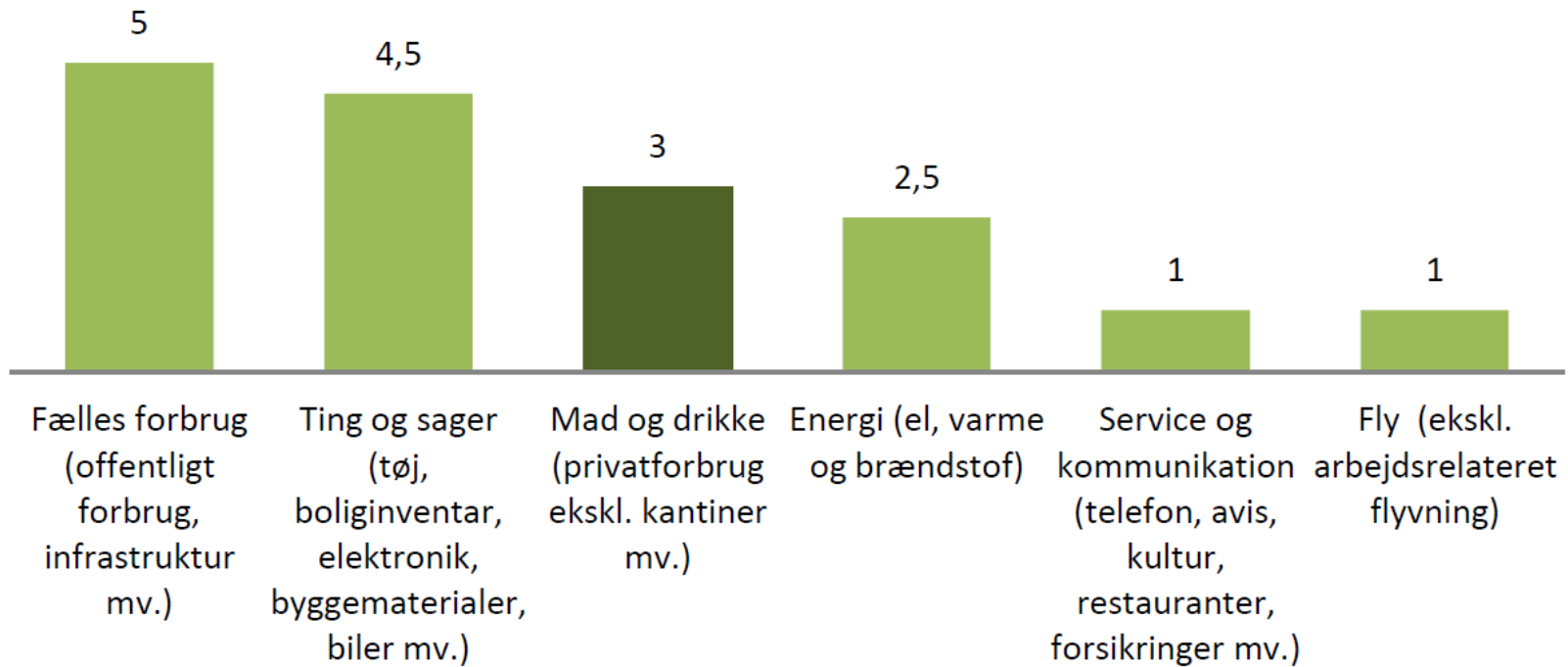
Danske grøntsager og frugt

Forbruger vinkel (ernæring) - Oksekød

Mængde og type fødevarer	Klimabidrag per person	
	g CO ₂ eq. dagligt	%
Oksekød som i dag	3638	100
Kylling i stedet for oksekød	3331	92
Ærter i stedet for oksekød	3148	87
Oksekød svarende til behov for mælk	3416	94

Årlig udledning pr person i Danmark (17 ton CO₂ eq)

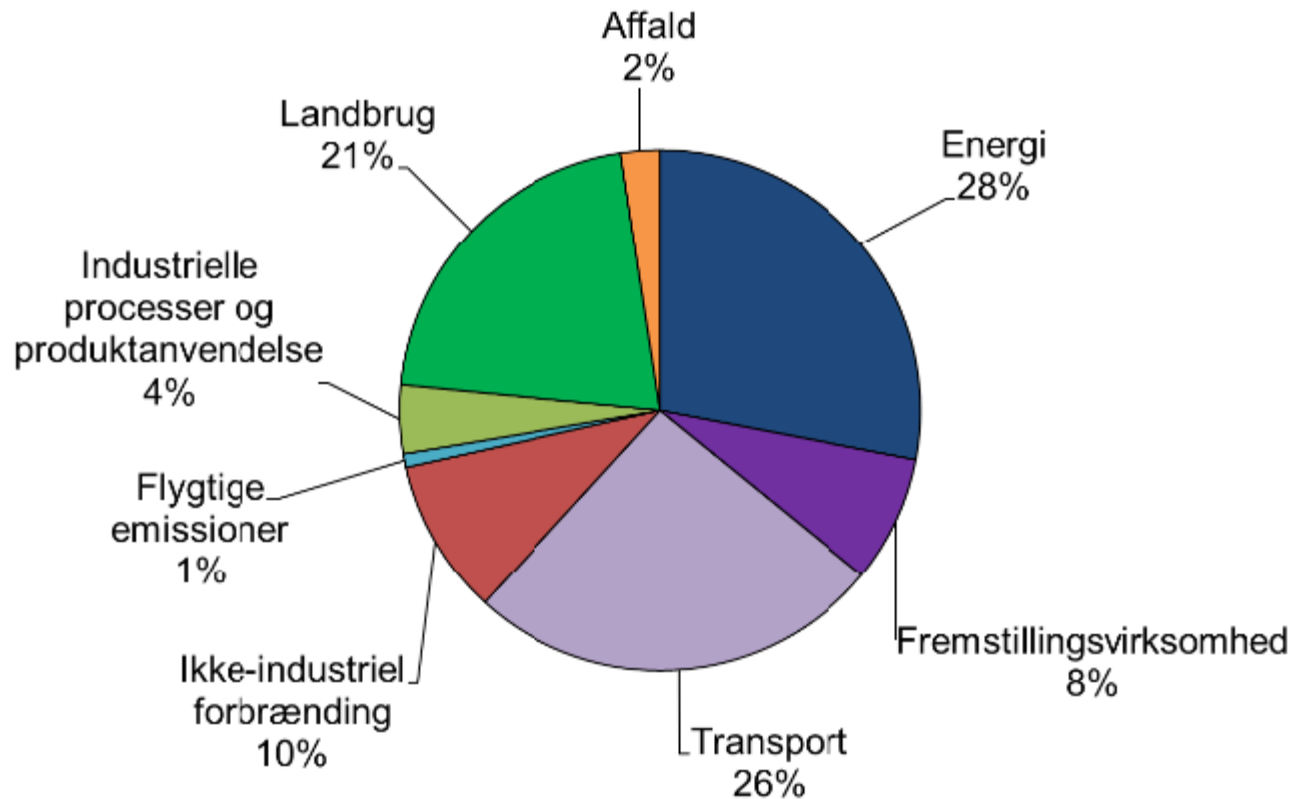

Figur 1: Gennemsnitsdanskerens samlede årlige udledning af drivhusgasser på 17 ton CO₂e fordelt på forbrugskategorier. Kilder: CONCITO 2014 og Politiken 9. november 2014.

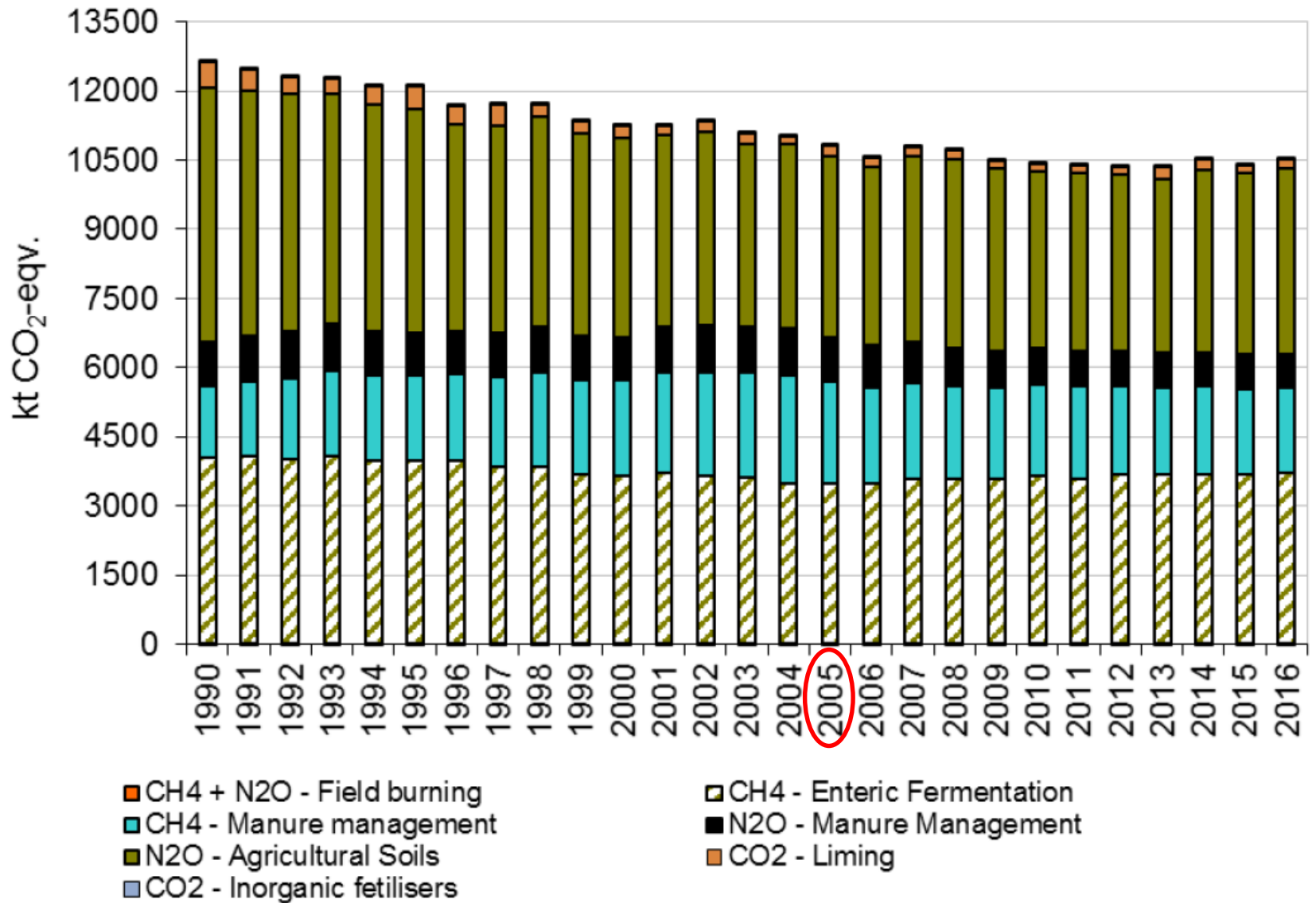

Det nationale perspektiv

Emission af klimagasser fra de forskellige sektorer - Danmark 2016

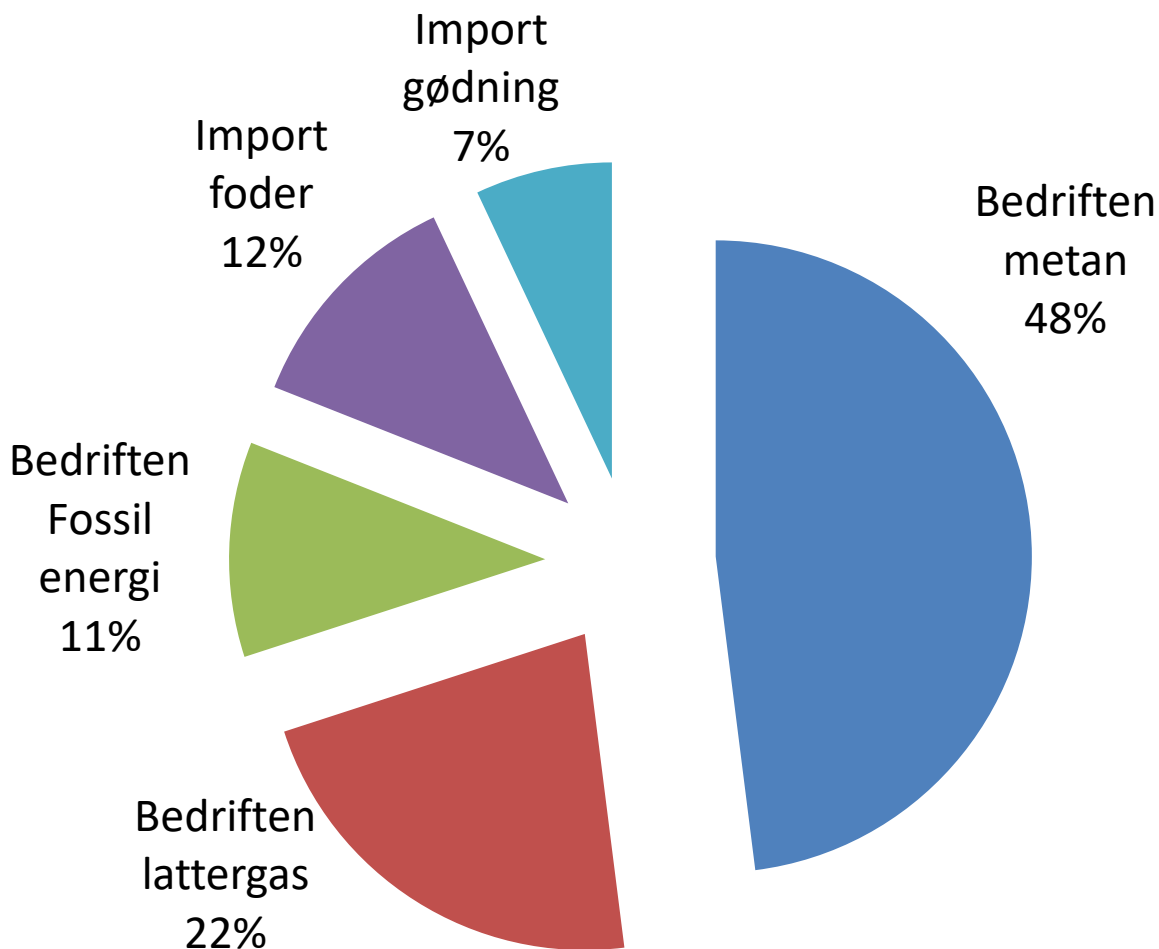

Emission af klimagasser fra landbruget – Danmark 1990-2016

Emission af drivhusgasser fra en typisk kvægbedrift, ab gård

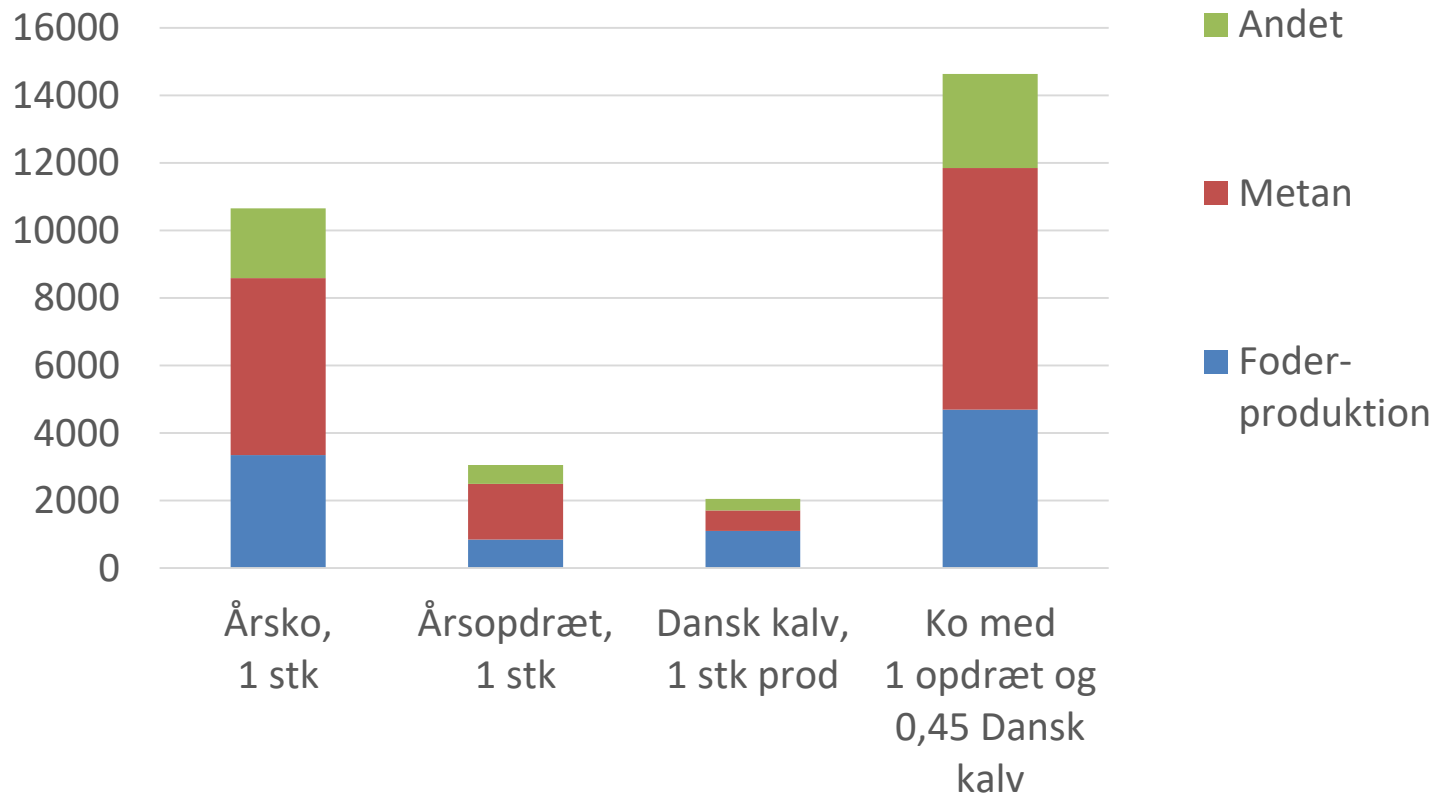
Fordeling på typer

Besætningen – hvem bidrager til emissionen

Koen – opdræt - tyre

CO₂ eq, kg

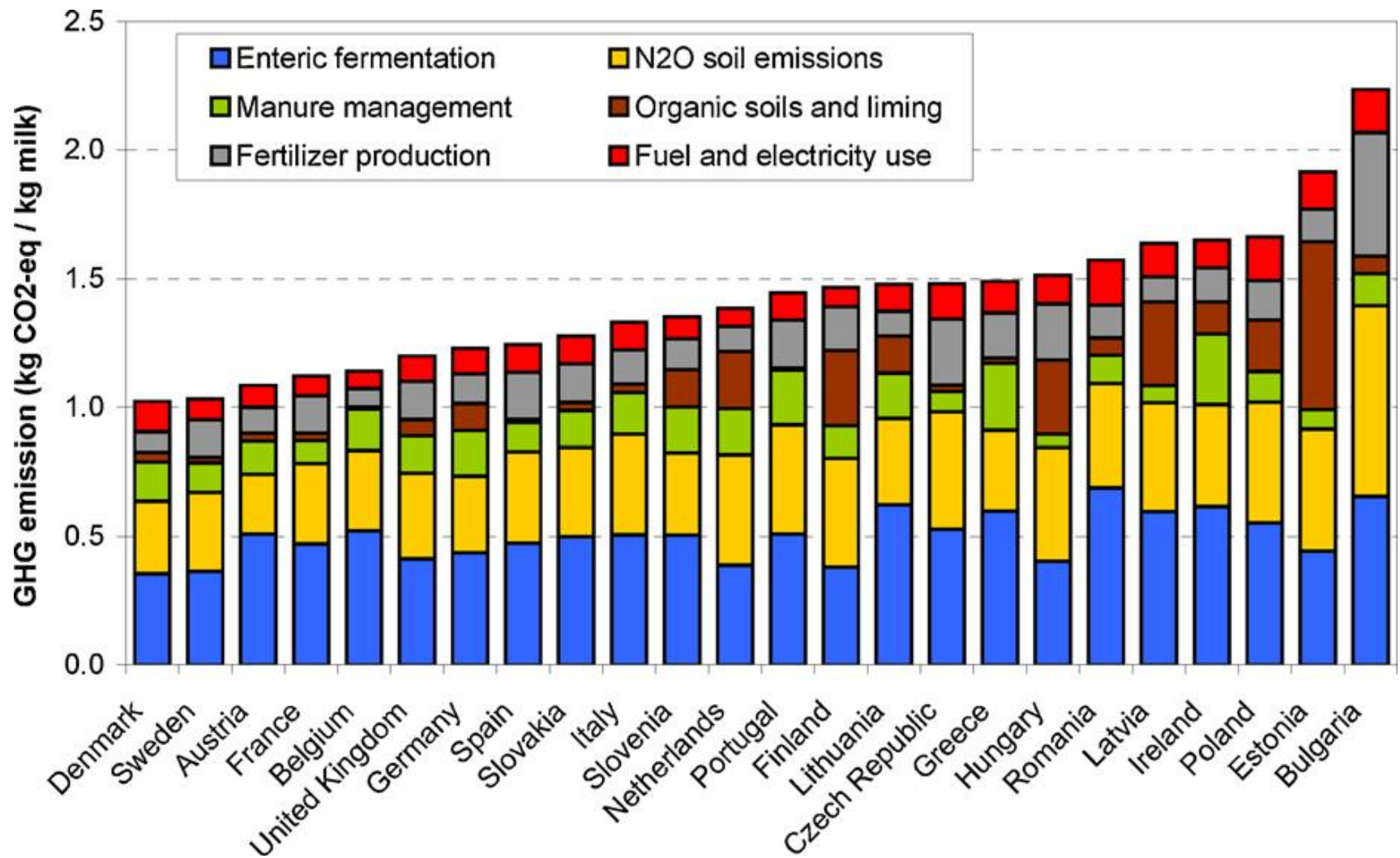
Udledning af klimagasser fra malkekvæg – i kæden indtil produkterne forlader gården

	Enhed	1950	1980	2010
CH₄ foderomsætning	CO ₂ eq. pr MPE, kg	3090	4217	4979
CH₄ gødning		54	225	631
N₂O		1073	2555	2257
Foderimport		246	1220	1149
Gødningsimport		190	702	487
Energi		435	900	1259
Sum malkekvæg		5088	9830	10761
Produkt belastning	CO ₂ eq. pr kg EKM (incl. kød), kg	1,38	1,94	1,20
	CO ₂ eq. pr kg EKM	0,92	1,02	0,81
	CO ₂ pr kg kød	18,0	20,4	16,3
DK kvægbrug årligt	CO ₂ eq., 10 ⁶ ton	7,2	10,2	6,1
	<i>Antal køer, 1000 stk</i>	<i>1526</i>	<i>1039</i>	<i>568</i>

Scenarier for kvægproduktion 2040 – pr produkt & nationalt

År		2010	----- 2040 -----					
Produktion - Danmark			Uændret kg mælk			Uændret antal køer		
Produktion, kg EKM pr. ko		9000	12500			12500	14500	
Produktion – mark, % af 2010		100	100	120	100	120	120	
Produkt belastning, pr kg EKM	CO ₂ eq., kg	1,20	1,01	0,95	1,01	0,95	0,87	
	% af 2010		84	79	84	79	73	
Antal køer, 1000 stk		568	409	409	568	568	568	
DK kvægbrug årligt	CO ₂ eq., 10 ⁶ ton	6,1	5,1	4,9	7,2	6,7	7,2	
	% af 2010		84	79	118	110	118	

Udledning af drivhusgasser per kg mælk, EU lande

Afslutning

Klimaudfordringen i dansk kvægbrug

Indsatsområder

- Effektivitet på dyre- og besætningsniveau
-
- Højere udbytte i foderproduktionen
- Ernæring & avl med fokus på metan
- Recirkulering og kulstoflagring
- Implementering & dokumentation i praksis

Tak for opmærksomheden

